

Hlavním úkolem vědecké práce právněhistorické zůstalo v uplynulém období, stejně jako v letech dřívějších, systematické dílo *Dějiny státu a práva za kapitalismu v ČSSR*, na kterém pracuje kolektiv autorů, který s nově přistoupivšími spolupracovníky čítá dnes již 31 členů. Dílo vstoupilo do stadia přípravy úplného znění. Kromě několika schůzek užšího autorského kolektivu, který řídí postup prací, a dílčích porad autorských skupin se setkali autoři především při dvou setkáních. 30. listopadu 1962 v Praze byly za přítomnosti četných spolupracovníků i jiných odborníků, kteří podali své připomínky k dílu, kriticky zváženy dohotovené teze díla v rozsahu přes 800 stran strojopisu a z rozsáhlé diskuse získány podněty pro další stadia práce. Ve dnech 18.—20. listopadu 1963 se sešel autorský kolektiv k podobné poradě v Domě vědeckých pracovníků SAV ve Smolenicích.¹

Soustředění hlavního zájmu a hlavních sil na tento úkol však neoslabilo nikterak ani práci na jiných vědeckých tématech, která na všech právněhistorických pracovištích pokračovala podle plánu a přinesla i cenné výsledky v mezinárodní vědecké spolupráci, zejména zahraničními publikacemi československých pracovníků.

Pracovníci dějin státu a práva se živě zúčastnili i konferencí a symposií pořádaných různými institucemi domácími. Ze závažnějších porad a konferencí lze uvést zejména jejich účast při oslavách 1100. výročí Velkomoravské říše, kdy obeslali jak přípravnou konferenci o nejstarším období československých dějin v březnu 1963, tak zejména mezinárodní symposion k vědeckému zhodnocení Velké Moravy v Brně a Nitře v říjnu 1963.²

Aktivní byla účast právních historiků při mezinárodní konferenci o dějinách odboje, pořádané v Karlových Varech.³ Právní historikové vystoupili i při konferenci medievalistické, pořádané Kabinetem pro studia řecká, římská a latinská ČSAV v Liblicích 26.—27. listopadu 1963.⁴

V celém uplynulém období vyvíjela živou činnost Komise při presidiu ČSAV pro vědecké zhodnocení 500. výročí mírových návrhů českého krále Jiřího z Poděbrad (světové kulturní výročí UNESCO pro rok 1964), jejímž předsedou je prof. dr. V. Vaněček a tajemníkem dr. K. Malý. Komise připravila jednak mezinárodní symposion pro rok 1964, jednak oficiální slavnostní připomínku jubilea mírového projektu Jiřkova, ke kterému vychází v Nakladatelství ČSAV i zvláštní cizojazyčná i česká publikace s nastíněním historických problémů bádání o projektu a jeho novou edicí podle všech zachovaných rukopisů.⁵

V roce 1963 byla obhájena jediná kandidátská disertační práce z oboru dějin státu a práva. Hodnost kandidáta věd získal dr. Ladislav Lipscher (Historický ústav SAV) na základě spisu *Eudácka autonómia — ilúzie a skutočnosť*,

¹ Zpráva o konferenci v Právním obzoru 47 (1964), str. 191—192. Podrobně informuje o konferenci zpráva L. Blanchiho a K. Rebro, str. 269 tohoto svazku.

² Výsledky symposia budou vydány ve zvláštním sborníku, který vyjde v Nakladatelství ČSAV.

³ Referát o konferenci v tomto sborníku, str. 272—273. Viz též Věstník ČSAV 73 (1964), 121—123.

⁴ Zpráva ve Věstníku ČSAV 73 (1964).

⁵ The Universal Peace Organization of King George of Bohemia; Všeobecná mírová organizace podle návrhu českého krále Jiřího z let 1462—1484, NČSAV 1964.

ke kterému podali oponentské posudky prof. dr. V. Vaněček a dr. J. Houser.⁶

Živé mezinárodní styky československé právní historie doznaly v minulém období značného rozšíření a prohloubení, ať již jde o výměnu konzultací a vědeckých informací nebo zejména o přímý osobní styk vědeckých pracovníků. Rada československých badatelů podnikla studijní cesty nebo přednáškově turné v zahraničí nebo se zúčastnila na mezinárodních kongresech; řada zahraničních hostů navštívila československá centra právněhistorické práce.

Při svém dvouměsíčním pobytu v Praze na podzim 1962 se zabývala zejména otázkami pražského městského práva pracovnice katedry dějin polského práva na právnické fakultě university v Poznani dr. Zofia Topolska, která předložila též výsledky svého studia v přednášce o postranních právech ve městech pražských.⁷

S pražskými historiky práva se setkal při svém studijním pobytu v Praze sovětský historik a knihovník A. S. Mylnikov, známý svými pracemi o bohemistických knižních fondech leningradské knihovny a svým odborným zájmem o dějiny státu a práva v Čechách.⁸

V říjnu 1963 pobyl v Praze západoněmecký archivář a právní historik vrchní archivní rada dr. Otto Feger, vedoucí archivu města Kostnice. Byl hostem Filosofického ústavu ČSAV, avšak do jeho programu bylo zařazeno i setkání s historiky práva, které informoval o stavu bádání v NSR i o vlastních studiích o městském právu, a sám získal potřebné informace o našem bádání.

Prahu navštívil a obnovil tak stará přátelství ze svých dřívějších pobytů i polský právní historik prof. dr. Zdzisław Kaczmarszyk z Poznaně, který se zúčastnil mezinárodního symposia o Velkomoravské říši.

V říjnu 1963 byla v Bratislavě uspořádána péčí Ústavu státu a práva SAV československo-maďarská právněhistorická konference, při které přednesl referát prof. dr. Csizmadia. Z účastníků konference navštívili i Prahu prof. dr. Kovács a dr. Pecze.⁹ Profesor Csizmadia sám podnikl samostatnou studijní cestu do Československa v listopadu 1963.

Při svém krátkém pobytu v Praze na cestě z Vídně do vlasti přednesl profesor dr. K. Kolańczyk z Poznaně přednášku „Římské právo v Polsku“, která byla středem zájmu našich romanistů i historiků práva a vyvolala živou a plodnou diskusi.¹⁰

Z československých historiků státu a práva dlel na studijní návštěvě v Bulharsku se zastávkou v Bukurešti v dubnu 1963 doc. dr. Jaromír Kínci, který poté odejel k sedmiměsíčnímu studiu na L'Institut Universitaire des Études Européennes v Turíně.

Druhého mezinárodního kongresu pro středověké kanonické právo v Bostonu ve dnech 12.—16. srpna 1963 se zúčastnil dr. Jiří Kejř. Při kongresovém jednání přednesl přednášku „Genese aparátu ‚Ordinaturus‘ k Dekretu Gratianovu“ a v návázání na kongres uskutečnil i krátký studijní pobyt ve Washingtonu, kde mohl užít dokumentace Institutu pro bádání a studium o středově-

⁶ Zpráva o obhajobě vyjde v Právném obzoru 47 (1964).

⁷ Výsledky svého studia publikovala již v článku: *Ze studiów nad zagadnieniem duchownych postrannich praw w Praze*, *Czasopismo prawnohistoryczne* 16 (1964), 69—100.

⁸ Viz též Kroniku v tomto sborníku 7 (1961), str. 361.

⁹ Zpráva o konferenci v tomto sborníku, str. 270—271; a v Právném obzoru 47 (1964), 181—190.

¹⁰ Referát o přednášce viz Právník 103 (1964), str. 292.

kém kanonickém právu a studovat rukopisy i staré tisky ve washingtonských knihovnách.¹¹

Mezinárodního kongresu slavistického v září 1963 v Sofii se zúčastnil z československých historiků státu a práva dr. Vladimír Procházka, který navázal četné styky a ujal se slova v diskusích.

Na pozvání Historického ústavu Polské akademie věd podnikl ve dnech 15. až 30. listopadu dr. Vladimír Procházka přednáškovou a studijní cestu do Polska. Za svého pobytu proslovil polsky pět přednášek: 18. XI. „Kmen, župa, knížectví“ v Ústavu dějin státu a práva varšavské university, 20. XI. „Období utuženého poddanství“ v červeném sále paláce Działłyńských pro poznaňskou odbočku Polské historické společnosti, 21. XI. „Kolonizace a vývoj společnosti“ na zvláštním zasedání svazku kateder dějin státu a práva poznaňské university A. Mickiewicze, 23. XI. „Český sedlák a doba utuženého poddanství“ na universitě M. Koperníka v Toruni pro tamější odbočku Polské historické společnosti a 29. XI. „Problematika slovanského práva“ v Historickém ústavu PAN ve Varšavě.¹²

Polsko navštívil na pozvání polských institucí i dr. Vojtěch Poláček, který přednesl ve dnech 25.—27. listopadu přednášky na téma „Mír v pojetí některých starověkých národů“ v Krakově, Vratislavi a Poznani.¹³

Mezinárodního kongresu k 700. výročí smrti Accursiovy v Bologni ve dnech 21.—26. října 1963 se zúčastnili prof. dr. Václav Vaněček z Prahy a prof. dr. Karol Rebro z Bratislavy. Profesor Rebro přednesl při kongresových jednáních referát na téma „Summa legum Raymundi Napolitani na Slovensku“,¹⁴ profesor Vaněček zasedal při současně pořádaném shromáždění byra Mezinárodní asociace pro dějiny práva a institucí, jehož je členem za Československo, které jednalo o přípravách na XII. mezinárodní kongres historických věd ve Vídni v roce 1965.

Slovenští pracovníci pokračují ve svých výzkumech v budapeštských archívech. Do Budapešti podnikli studijní cesty prof. dr. Martin Vietor, prof. dr. Karol Rebro a dr. Leonard Bianchi.

Nově založená Italská společnost pro studium právních dějin uspořádala svůj první kongres ve dnech 18.—22. prosince 1963 v Římě, jehož ústředním tématem byly Dějiny práva v rámci historických věd. Z československých historiků státu a práva se kongresu zúčastnil doc. dr. Milan Bartošek, který proslovil přednášku na téma: „Buržoazní metoda a historický materialismus v metodologii římského práva.“¹⁵

Jiří Kejř

¹¹ Jeho přednáška bude publikována v aktech kongresu.

¹² Tři z těchto přednášek budou uveřejněny v polském odborném tisku. Podrobnou zprávu o jeho přednáškách podala Zofia Topolska, *Z pobytu w Polsce Dr. Vladimíra Procházky*, *Czasopismo prawnohistoryczne* 16 (1964), 251—255.

¹³ Text přednášky bude publikován polsky v polském odborném tisku.

¹⁴ Přednáška bude publikována v aktech kongresu.

¹⁵ Zpráva o kongresu v *Právniku* 93 (1964), str. 292—294 a ve *Věstníku ČSAV* 73 (1964), 360—364.